

MONETĀRAIS BIĻETENS 2008

7

Latvijas tautsaimniecībā bija vērojams pavērsiens inflācijas tendencē – inflācija samazinājās otro mēnesi pēc kārtas. Savukārt reālais iekšzemes kopprodukts saskaņā ar Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes operatīvo novērtējumu 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās tikai par 0.2%. Nelabvēlīgo apstākļu (ārējā pieprasījuma krituma un izmaksu pieauguma) ietekmē palēninājās arī eksporta izaugsme (gada pieauguma temps jūnijā – 3.1%), tomēr vienlaikus saruka imports, uzlabojot ārējās tirdzniecības bilanci un mazinot maksājumu bilances tekošā konta deficītu.

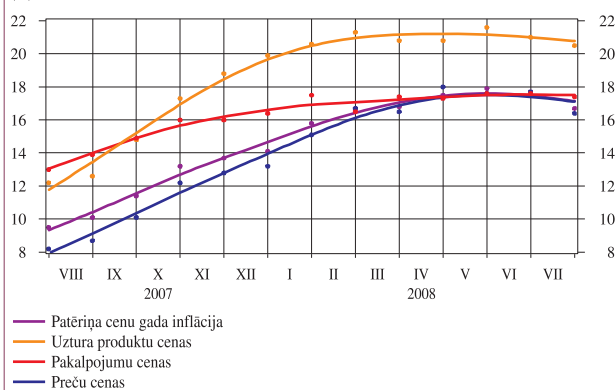
Jūnijā saruka pēc darbadienu skaita izlīdzinātais apstrādes rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss (salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 7.5%) un mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu tirdzniecības un autodegvielas mazumtirdzniecības) apgrozījums (par 13.9%). Arī transporta darbības rādītāji nedaudz pasliktinājās – jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu kravu apgrozība Latvijas ostās un dzelzceļa kravu apgrozība saruka attiecīgi par 1.4% un 0.5%.

Patēriņa cenu gada inflācija jūlijā samazinājās līdz 16.7%. Kritumu daļēji ietekmēja straujais cenu kāpums 2007. gada jūlijā. Tomēr arī patēriņa cenu mēneša pieaugums turpināja samazināties (jūlijā – 0.3%), turklāt vidējais preču cenu līmenis nemainījās, savukārt pakalpojumu cenas palielinājās par 1.1% galvenokārt sabiedriskā transporta pakalpojumu cenu kāpuma ietekmē. Jūlijā turpinājās pārtikas produktu, īpaši gaļas un gaļas izstrādājumu, cenu pieaugums, vidēji par 6.6% palielinājās transporta pakalpojumu cenas, būtiski augot starppilsētu autobusu un vilciena biļešu cenām un sadārdzinoties degvielai. Turpinoties izpārdošanu sezonai, nozīmīgi samazinājās apģērba un apavu cenas, lētāki kļuva sporta piederumi un mājsaimniecības tekstilizstrādājumi, samazinājās arī atsevišķu pārtikas preču (dārzena, piena produktu, olu un siera) cenas. Patēriņa cenu gada pamatinflācija jūlijā samazinājās (līdz 14.3%).

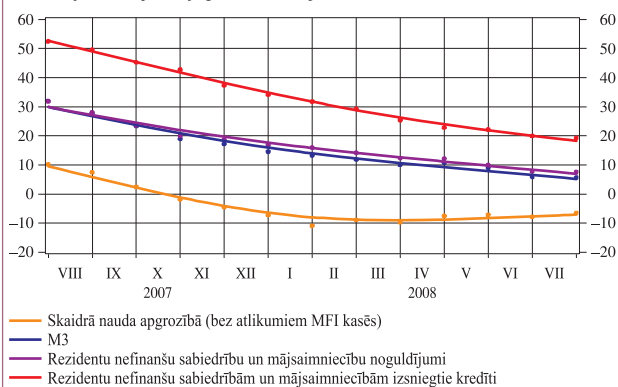
Jūlijā valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais deficīts bija 64.8 milj. latu, un to noteica deficīts valsts pamatbudžetā un pašvaldību konsolidētajā budžetā, pārpalikumam saglabājoties tikai valsts sociālās apdrošināšanas budžetā. Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās tikai par 1.8%, bet izdevumi pieauga par 26.0% (kopš gada sākuma – attiecīgi par 15.8% un 24.6%). Nodokļu ieņēmumi palielinājās par 7.9%, straujāk par vidējo augot iedzīvotāju ienākumu nodokļa un akcīzes nodokļa ieņēmumiem, bet palēninoties uzņēmumu ienākuma nodokļa un sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumu pieaugumam. Savukārt pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi bija par 1.2% mazāki nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Izdevumu pieaugumu noteica gan kapitālo izdevumu, gan uzturēšanas izdevumu kāpums. 2008. gada pirmajos septiņos mēnešos valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums bija 101.1 milj. latu (par 188.5 milj. latu mazāk nekā 2007. gada atbilstošajā periodā). Centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds jūlijā pieauga par 18.0 milj. latu (mēneša beigās – 1 491.4 milj. latu), un parāda pārmaiņas noteica valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru emisija.

Jūlijā plašā nauda un iekšzemes noguldījumu atlikums būtiski nemainījās, savukārt izsniegto kredītu atlikums turpināja augt līdzīgā tempā un apjomā kā iepriekšējos 2008. gada mēnešos, joprojām mazinot potenciālos ar tautsaimniecības attīstības palēnināšanos saistītos riskus. M3 palielinājās par 9.8 milj. latu, gada kāpuma tempam noslīdot līdz 5.7%, savukārt M2 un M1

PATĒRIŅA CENU GADA INFLĀCIJA (%)

PLAŠĀS NAUDAS RĀDĪTĀJA UN TĀ SASTĀVDAĻU DINAMIKA
(salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

	2008	
	VI	VII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa atbilstoši darbadienu skaitam izlīdzinātas pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	-6.4	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.7	0.3
Pēdējo 12 mēnešu gada vidējā inflācija (%)	14.6	15.2
Gada (%)	17.7	16.7
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	15.6	14.3
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	54 012	55 436
Bezdarba līmenis	4.9	5.1
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālā bilance (milj. latu)	165.8	101.1
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	356.5	*
Imports	609.6	*
Balance	-253.1	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

nedaudz samazinājās (gada pieauguma temps attiecīgi 5.9% un -12.1%). Noguldījumu uz nakti atlikums saruka par 38.5 milj. latu, savukārt noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem atlikums pieauga par 16.3 milj. latu un noguldījumu ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem atlikums – par 7.9 milj. latu. Par 11.2 milj. latu palielinājās arī skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs).

Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikuma gada kāpuma temps samazinājās par 0.2 procentu punktiem (līdz 7.6%), t.sk. mājsaimniecību noguldījumu atlikums jūlijā palielinājās par 17.5 milj. latu jeb 0.5% (gada kāpuma temps – 4.5%).

Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi pieauga par 182.4 milj. latu jeb 1.3%, bet gada pieauguma temps samazinājās par 0.7 procentu punktiem (līdz 19.3%). Lielākā daļa kredītresursu izsniegta uzņēmējdarbībai: finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums jūlijā pieauga par 143.2 milj. latu jeb 1.8%, gada pieauguma tempam palielinoties par 0.9 procentu punktiem (līdz 23.5%). Uzņēmējdarbībai izsniegtajos kredītos nozīmīgs bija komerckredīta, industriālā kredīta un hipotēku kredīta atlikuma kāpums (attiecīgi 2.3%, 2.1% un 1.2%). Savukārt mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 39.2 milj. latu jeb 0.6%, gada pieauguma tempam samazinoties par 2.5 procentu punktiem (līdz 14.4%). Mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 31.3 milj. latu jeb 0.6%, gada pieauguma tempam sarūkot līdz 14.5%, bet patēriņa kredītu atlikums palielinājās par 9.2 milj. latu jeb 1.2% (gada pieauguma temps – 22.9%). Gandrīz visu kredītu atlikuma pieaugumu veidoja eiro izsniegto kredītu atlikuma kāpums.

Jūlijā turpināja palielināties no ārvalstu bankām piesaistīto līdzekļu atlikums (par 92.6 milj. latu, t.sk. no mātesbankām – par 144.3 milj. latu), savukārt nedaudz (par 29.0 milj. latu) samazinājās nerezidentu ne-MFI noguldījumu atlikums. MFI tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs palielinājās par 238.2 milj. latu.

Banku pieprasījuma noguldījumu atlikums Latvijas Bankā nedaudz samazinājās, un naudas bāze M0 jūlijā beigās bija par 11.4 milj. latu mazāka nekā jūnija beigās. Naudas bāzes un banku noguldījumu atlikuma Latvijas Bankā gada pieauguma temps palielinājās, jūlijā sasniedzot attiecīgi 7.1% un 17.5%. Centrālās bankas naudas piedāvājumu samazināja valdības latos veikto noguldījuma atlikuma Latvijas Bankā pieaugums. Valdības ārvalstu valūtas līdzekļu atlikumam sarūkot, Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi samazinājās par 55.3 milj. latu. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem jūlijā beigās bija 119.0%.

Latvijas naudas tirgū joprojām bija likviditātes pārpalikums, un starpbanku naudas tirgus procentu likmes bija stabilas. Bankas turpināja izvietot brīvos līdzekļus noguldījumu iespējās uz nakti centrālajā bankā un neizmantoja Latvijas Bankas piedāvātos resursus. Tāpēc RIGIBOR kredītiem uz nakti saglabājās 3.4–3.7% robežās. Mēneša laikā RIGIBOR kredītiem ar 3 mēnešu termiņu samazinājās par 13 bāzes punktiem (līdz 6.15%), bet RIGIBOR kredītiem ar 6 un 12 mēnešu termiņu pieauga attiecīgi par 5 un 2 bāzes punktiem (līdz 7.12% un 8.40%).

Jūlijā palielinājās nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme, savukārt ārvalstu valūtā nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme pieauga, bet mājsaimniecībām izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme saruka (par 0.3 procentu punktiem; līdz 6.9%). Latos veikto termiņnoguldījumu procentu likmes samazinājās, bet ārvalstu valūtā veikto noguldījumu procentu likmes gandrīz nemainījās.

Jūlijā Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu palielinājās attiecīgi par 0.9%, 0.7% un 0.2%.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)

	2008	
	VI	VII
MFI¹		
M3	6 507.6	6 517.4
Repo darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	98.1	110.7
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	7.6	7.6
M2	6 401.9	6 399.0
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	2 279.9	2 296.2
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	333.6	341.5
M1	3 788.5	3 761.2
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	874.4	885.6
Noguldījumi uz nakti	2 914.1	2 875.6
Tīrie ārējie aktīvi	-5 158.8	-5 397.1
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām	14 108.5	14 290.9
Kredīts valdībai	388.7	401.0
Centrālās valdības noguldījumi	500.5	457.3
Ilgāka termiņa finanšu saistības	2 355.8	2 390.0
Latvijas Banka		
M0	2 441.1	2 429.7
Skaidrā nauda apgrozībā	998.7	1 003.2
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	1 434.2	1 417.3
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	8.2	9.1
Tīrie ārējie aktīvi	2 946.3	2 891.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-505.2	-461.3
Kredīti	-390.6	-336.3
MFI	0	0
Valdībai (neto)	-390.6	-336.3
Pārējie aktīvi (neto)	-114.6	-125.0
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. eiro)	4 152.67	4 098.52
Zelts	144.02	146.31
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.11	0.12
Rezerves pozīcija SVF	0.06	0.06
Ārvalstu konvertējamās valūtas	4 008.48	3 952.03
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	6 529.12	6 386.81
Zelts	226.44	228.01
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.18	0.18
Rezerves pozīcija SVF	0.09	0.09
Ārvalstu konvertējamās valūtas	6 302.41	6 158.53

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2008	
	VI	VII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.5	3.4
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	7.7	8.1
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti latos)	16.3	16.9
t.sk. mājokļa iegādei	8.9	9.1
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	7.3	7.5
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	7.2	6.9
t.sk. mājokļa iegādei	6.9	6.7
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	4.9	4.1
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.3	1.3
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	6.9	6.7
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.0	1.1
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	3.9	4.0
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.8	1.9
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	4.4	4.5
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.6	1.7
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	6.0	6.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.4470	0.4510
Ls pret GBP	0.8880	0.8940
Ls pret 100 JPY	0.4170	0.4180
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2008	
	VI	VII
MFI rezerves	1 563.9	1 536.7
Nacionālā valūta kasēs	124.4	117.6
Noguldījumi Latvijas Bankā	1 439.5	1 419.1
Ārzemju aktīvi	5 009.7	4 844.8
Ārvalstu valūta kasēs	59.4	65.5
Prasības pret MFI	2 929.9	2 724.9
Prasības pret ne-MFI	1 929.6	1 977.5
Pārējie aktīvi	90.9	76.9
Prasības pret centrālo valdību	315.9	328.0
Prasības pret vietējo valdību	72.8	73.0
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	281.9	294.5
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	7 594.5	7 725.3
Prasības pret mājsaimniecībām	6 293.8	6 333.1
Neklasificētie aktīvi	1 074.5	1 057.5
Pamatlīdzekļi	192.5	194.5
Nauda ceļā	34.4	34.9
Pārējie aktīvi	182.6	183.5
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	665.0	644.6
Aktīvi pavisam	22 207.1	22 192.8
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>1 147.3</i>	<i>331.1</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 627.0	1 614.0
Valsts nefinanšu sabiedrību	80.8	67.9
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	693.8	699.7
Mājsaimniecību	852.4	846.4
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	1 233.9	1 245.8
Valsts nefinanšu sabiedrību	219.4	220.6
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	372.1	369.8
Mājsaimniecību	642.5	655.4
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	2 521.6	2 521.4
Valsts nefinanšu sabiedrību	38.3	32.0
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	736.6	732.0
Mājsaimniecību	1 746.7	1 757.3
Centrālās valdības noguldījumi	109.9	121.1
Vietējās valdības noguldījumi	281.7	270.5
Tranzītfondi	3.7	3.7
Ārzemju pasīvi	13 114.9	13 132.8
Saistības pret MFI	8 534.8	8 627.4
Saistības pret ne-MFI	4 207.1	4 178.1
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	372.9	327.3
Saistības pret Latvijas Banku	0	0
Emitētie parāda vērtspapīri	225.4	226.9
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	98.1	110.7
Kapitāls un rezerves	1 853.4	1 868.9
Rezidentu	1 117.2	1 130.8
Nerezidentu	736.2	738.1
Uzkrājumi parādiem un saistībām	136.6	145.1
Neklasificētie pasīvi	1 000.9	931.9
Nauda ceļā	161.7	137.5
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	228.4	221.4
Saistības pret rezidentu MFI	610.8	573.1
Pasīvi pavisam	22 207.1	22 192.8
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>1 147.3</i>	<i>331.1</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).